

یادداشت

نشست باکو، دستاوردهای دوگانه

محسن پاک آمین

سفير سابق ايران در آذربايجان

نشست وزرای امور خارجه جنبش عدم تعهد با عنوان «جنبش عدم تعهد؛ متحد و استوار در مواجهه با چالش‌های نوظهور» از ۲ تیرماه در مرکز همایش‌های شهر باکو آغاز شد و به مدت دو روز ادامه یافت. هدف اصلی تأسیس غیرمتعهدها در سال ۱۹۶۱ و در اوج جنگ سرد، عدم تعهد و وابستگی به آمریکا و شوروی با تأکید بر استقلال و حاکمیت ملی کشورهای عضو بود. پس از فروپاشی شوروی و راه‌آه آمریکا برای ایجاد یک نظم جدید مبتنی بر یکجانبه گرایی و تضعیف استقلال دیگر کشورها، اعضای جنبش عدم تعهد تقویت چند جانبه‌گرایی و استقرار نظمی جدید و مبتنی بر چند جانبه‌گرایی در جهان را در برنامه قرار دادند. بر این اساس، جنبش مصمم است در مقابل خودمحموری و دیکتاتوری آمریکا و چند کشور متحد این کشور بایستد. کشورهایی چون روسیه و چین نیز که به دلیل عضویت در شورای امنیت ملی سازمان ملل، عضو جنبش عدم تعهد نیستند، از ایده چند جانبه‌گرایی مورد نظر جنبش عدم تعهد حمایت می‌کنند. اعضای اجلاس شانگهای هم در همین چارچوب و همسو با جنبش عدم تعهد آینده به تدریج ایجاد و فراگیر خواهد شد. ایران که کشوری کاملاً غیرمتعهد و از پیشقراوان چند جانبه‌گرایی و مقابله با دیکتاتوری جهانی است طبعاً در این زمینه می‌تواند نقش موثر ایفا کند. به دلیل رویکردهای اخیر جمهوری آذربایجان نسبت به ایران و تعلیق فعالیت‌های سفارت خود در تهران، قرار بود جمهوری اسلامی ایران در سطح معاون وزیر در نشست جنبش عدم تعهد شرکت کند، اما بعد از تماس تلفنی وزیر امور خارجه آذربایجان با همتای ایرانی خود و تقاضای وی برای حضور در نشست، آقای امیرعبداللهیان هم‌باکو شد. همانگونه که انتظار می‌رفت گفت‌وگوهای وزیر امور خارجه با مقامات جمهوری آذربایجان بخصوص رئیس جمهوری آذربایجان نقش موثری در رفع سوء تفاهم‌ها و زمینه‌سازی برای بهبود روابط دو کشور همسایه و برادر ایفا کرد. در این دیدارها مشخص شد که باکو تمایل مثبتی به تقویت روابط و توسل به روش‌های دیپلماتیک برای حل و فصل اختلافات و بهبود مناسبات پیدا کرده است، موضوعی که ایران نیز از آن استقبال می‌کند.

با توجه به پرونده حمله به سفارت آذربایجان و پیگیری‌های دستگاه قضایی جمهوری اسلامی ایران، یکی از مشکلات و اختلافات تهران با باکو بحث محاکمه فرد مهاجم است و این تهاجم از نظر مقامات ایران در تمام سطوح محکوم شده است. الهام علی اف در دیدار با وزیر امور خارجه ایران نسبت به مجازات «منصفانه» عاملان حمله به سفارت این کشور ابراز امیدواری کرد. به ایشان گفته شد که در این زمینه قوه قضائیه پرونده‌های تشکیل داده و بر اساس آخرین موضع سخنگوی قوه قضائیه مساله با جدیت در حال بررسی است. البته انتظار است دستگاه قضایی جمهوری آذربایجان نیز قوه قضائیه ایران را همکار کند تا ابهاماتی که هنوز در پرونده وجود دارد با کمک باکو مرتفع شود. در مجموع این امیدواری حاصل شد که پس از انجام سفر وزیر امور خارجه به باکو، شاهد تسریع در تکمیل پرونده شاهد باشیم. رئیس جمهوری آذربایجان همچنین با تصریح بر اینکه کشورش به دنبال رفع انسداد گردیدهای مواصلاتی در منطقه است گفت: به وجود مسیرهای تاریخی ایران در منطقه پایبند است. این موضع مثبت تلقی شده می‌تواند موجب تسریع در رفع اختلافات جمهوری‌های آذربایجان و ارمنستان باشد. اینکه از سوی باکو، نیتی برای ایجاد انسداد راه‌های مواصلاتی و تغییر مرزهای وجود ندارد موضوعی است که همواره مورد تأکید جمهوری اسلامی ایران نیز بوده است. آقای امیرعبداللهیان هم در سخنرانی خود در نشست عدم تعهد بر این موضع تأکید کرد و گفت: «معتقدیم این منطقه از جهان ظرفیت تبدیل شدن به منطقه‌ای مواصلاتی برای عملیاتی کردن این پروژه تسریع شود. طبعاً بهبود روابط ایران و جمهوری آذربایجان، برخی عوامل ثالث از جمله رژیم صهیونیستی را ناراضی می‌کند و هر دو کشور باید مراقب باشند تا تحت تاثیر القانات دشمنان قرار نگیرند. موضع آقای علی اف مبنی بر اینکه «دولت ما هرگز اجازه نخواهد داد از خاک این کشور تهدیدی علیه منطقه و جمهوری اسلامی ایران صورت گیرد.» موضع مناسبی است که تکرار آن موح شد.

حضور هوشمندانه وزیر امور خارجه در باکو و دیدارهای دو جانبه نشان داد که جمهوری آذربایجان بعد از مدت‌ها فاصله گرفتن از دیپلماسی به این جمع بندی رسیده که از مسیر گفت‌وگوی مستقیم، بهتر می‌تواند اختلافات را حل و فصل کرد و از فرصت‌های همکاری به اندازه کافی استفاده کرد. تبادل نظر مقامات دو کشور از مسیر دیپلماتیک و هم‌پز از طرح مباحث از طریق رسانه‌ها، موجب تقویت مناسبات و تأمین منافع مشترک دولت خواهد شد.

حمایت از جنايتكاران بايد متوقف شود

دبير ستاد حقوق بشر با انتشار بيامي در واكنش به شهادت دو افسر ايراني در زاهدان توسط ترور يست‌ها گفت: وقت آن است که برای این قهرمانان شهید به دنبال اجرای عدالت باشیم. کاظم غربی‌آبادی، معاون امور بین‌الملل قوه قضائیه و دیر ستاد حقوق بشر در انتشار بیامی در صفحه توئیتر خود نوشت: ترور يست‌ها دو افسر ايراني را در زاهدان به شهادت رساندند؛ به اصطلاح مدافعان حقوق بشر کجا هستند؟ سکوتشان کر کننده است؛ وی افزود: وقت آن است که نفاق آن‌ها را افشا و برای این قهرمانان شهید به دنبال اجرای عدالت باشیم. حمایت از ترور يست‌ها، قاتلان و جنایتکاران باید متوقف شود.

خبر

ادبیات آقای حجاریان به ادبیات تندروها نزدیک شد

مجلس کار آمد می‌تواند از نا کار آمدی دولت‌ها بکاهد

اگر افراد میان ما یه میدان دار شوند، افراد استخوان دار کنار می‌روند

باهنر در تله حجاریان

خودجوش که کسی پای صندوق رای نمی‌آید باید فضای سیاسی ایجاد شود. این شور به تنهایی توسط اصلاح‌طلبان و اصولگرایان ایجاد نخواهد شد هر کدام از این دو جناح که حرف تازه‌تری داشته باشند و تعداد بیشتری از این فضای خاکستری یازگیری کنند، پیروز آن جناح خواهد بود. در ۹۲ و ۹۶ این مساله ثابت شد. در ۱۴۰۰ البته جمعیت خاکستری در انتخابات شرکت فعال نداشت. اصلاح‌طلب و اصولگرا در انتخابات ۱۴۰۰ شرکت کردند اما درصد بزرگی از خاکستری‌ها غایب انتخابات بودند. آقای حجاریان البته با اقدام خود انگیزه خاکستری‌هایی که ممکن است به سمت اصلاح‌طلبان حرکت کنند را از بین برده است. ادبیات آقای حجاریان به ادبیات تندروها نزدیک شد.

زمانی که سطح سیاسی جامعه پایین می‌آید و افرادی در رده‌های سیاسی کشور قرار می‌گیرند که کوچکند به آنها کوتوله سیاسی گفته می‌شود. در چنین شرایطی افسردگی که دارای وجهت سیاسی هستند، خود را از عرصه سیاسی کنار می‌کشند، چرا که حضور آنها در فضای سیاسی کشور نه کمکی به ارتقای فضای سیاسی و جامعه می‌کند و نه مانند آنها در چنین فضایی سودی ندارد

می‌توان انتخابات را پر شور برگزار کرد؟

برای رسیدن به این مقصد چاره‌ای وجود ندارد جز اینکه جمعیت خاکستری را پای صندوق رای بیاوریم. برای آوردن این جمعیت پای صندوق رای اصولگرایان انگیزه دارند اما باید ادبیات مناسب و محرمانه‌تری را اتخاذ کنند.

علت اصلی عدم تمایل مردم به بحث سیاسی را به علت حوادث سال قبل نمی‌دانید؟

اتفاقات سال گذشته می‌تواند به عنوان عامل منفی در عدم شرکت مردم در انتخابات اثر گذار باشد اما بدون آن اتفاقات هم عدم حضور قابل توجه مردم در انتخابات اسفند امسال قابل پیش بینی بود. مردم خواسته‌ها و مطالباتی دارند و در انتخابات شرکت می‌کنند که آن خواست و مطالبات برآورده شود. مردم در ۱۲ انتخابات ۹۲ و ۹۶ در انتخابات ریاست جمهوری با توجه به شعار آقای روحانی در انتخابات شرکت کردند. شعار آقای روحانی ارتباط با جهان بود. زمانی روحانی آن شعار را داد که فضای به شدت مخدوشی در کشور وجود داشت. در آن مقطع تصور اینکه فردی بتواند رای بالای ۵۰ درصد مردم را بگیرد چندان محتمل نبود. آقای روحانی حدود ۵۰ درصد رای آورد اما سابرین رای کمی آوردند که آرای آنان به یک سوم و یک چهارم آرای روحانی هم نمی‌رسد. در سال ۹۶ هم هنوز مساله ارتباط با جهان مساله اصلی بود و مردم در انتخابات شرکت کردند و عملاً اتفاق نیفتاد. برجام توسط ترامپ تخریب شد. از همان سال ۹۴ جریان تند سیاسی دنبال آن بود که برجام را از بین ببرد. مردم که می‌بینند مشارکت در انتخابات را با هدف برجام انجام دادند عملاً نتیجه‌ای را احساس نکردند به همین علت سرد هم با انتخابات برخورد کردند.

برخی معتقدند جمعیت خاکستری دچار رهاسدگی نسبت به انتخابات شده و اگر در انتخابات بعدی از احمدی‌نژاد تا مصطفی تاج‌زاده و مطهری و رضا خاتمی هم تا یابید صلاحیت شوند؛ باز هم این جمعیت پای صندوق نخواهند آمد؛ این نگاه تا چه میزان دقیق است؟

احتمال اینکه چنین تحلیلی صحیح باشد وجود دارد. منتها سیستم سیاسی کشور ما برای اینکه بتواند انگیزه حضور مردم در انتخابات را افزایش دهد راهی ندارد جز اینکه مقدمات یک انتخابات رقابتی را فراهم کند. باید موانع و مزاحم‌ها بر سر حضور مردم را لغو کنند. البته باز هم ممکن است که خاکستری‌ها در انتخابات شرکت نکنند. علت هم آن است که ما در یک فرایند طولانی در انتخابات محدودیت ایجاد کردیم و اکنون باید در فرایند طولانی اعتماد مردم بازگردد. از این رو اگر سیاستی اعمال شود که در انتخابات اسفند ماه ۱۵ الی ۲۰ درصد از آنچه پیش‌بینی می‌شود مشارکت مردم را افزایش داد به نظر پیروزی بزرگی برای مردم سالاری ایجاد شده است.

تحرک اولیه‌ای که احزاب سیاسی آغاز کرده‌اند در کنار دعوت اشخاص مطرح و دلسوز از نظر مردم می‌تواند بر حضور مردم در انتخابات اثر گذار باشد؟

قطعاً می‌تواند به نسبتی تأثیر گذار باشد اما باید مردم را برای حضور بیشتر در انتخابات متقاعد کرد. باید به مردم گفت که چه خطرانی کشور را تهدید می‌کند. مجلسی که بتواند مطالبات مردم را خواستار شود و دولت را روی ریل کارآمدی قرار دهد، به نظر می‌تواند اثر گذار باشد. مجلس کار آمد می‌تواند از سرعت ناکارآمدی دولت‌ها بکاهد.

آقای رئیسی بود. حجاریان به دنبال آن بود که ببیند هواداران آقای رئیسی واکنشی نشان می‌دهند یا نه. حجاریان در ست به هدف زد و معتدلیان واکنشی به اظهارات آقای حجاریان نشان ندادند. نتیجه‌ای را که آقای حجاریان با درخواست استعفای آقای رئیسی به دنبال آن بود با واکنش باهنر گرفت. زیرا وی می‌خواست واکنشی را از سوی تندروها دریافت کند که موید تحلیل خودش باشد. آقای باهنر داد عملاً صحنه را برای آقای حجاریان آماده کرد. باهنر کاری کرد که تحلیل آقای حجاریان بیشتر جایبفتد.

پس برنده شبه مناظره حجاریان و باهنر، حجاریان بود؟

فضای سیاسی کشور به همان دلیلی که شما در ابتدای مساحبه برسیدید، یک فضای تنزل یافته است. در چنین فضایی حرف‌های جذاب ناگهان برد رسانه‌ای زیادی پیدا می‌کند. گرچه خود آقای حجاریان از ظرفیت بالایی در بین اصلاح‌طلبان برخوردار است اما ممکن است برخی از اصلاح‌طلبان حرف‌های آقای حجاریان را در لحاظ تحلیلی قبول نداشته باشند. صحبت‌های حجاریان به هر تقدیر برد رسانه‌ای و مخاطب خود را پیدا می‌کند. آقای باهنر می‌توانست هوشمندانه‌تر عمل کند. فرض کنیم در فضای سیاسی حجارینانی وجود ندارد و باهنری هم جواب حجاریان را ندهد آیا قرار است که مردم در انتخابات شرکت کنند یا نه؟ در حال حاضر اصلاح‌طلب و اصولگرا بیش از ۱۰ الی ۱۵ درصد در انتخابات تأثیر و نفوذ ندارند یک جمعیت ۷۰ درصدی باقی می‌ماند که خاکستری است. این جمعیت ۷۰ درصدی اگر قرار باشد پای صندوق بیایند چه کسی آنها را پای صندوق خواهد آورد؟ اصلاح‌طلبان یا اصولگرایان؟

این فضای سیاسی را در شرایط کنونی چه کسی می‌تواند ایجاد کند؟

حجاریان درست به هدف زد و معتدلیان واکنشی به اظهارات آقای حجاریان نشان ندادند. نتیجه‌ای که آقای حجاریان با درخواست استعفای آقای رئیسی به دنبال آن بود را با واکنش باهنر گرفت. زیرا وی می‌خواست واکنشی را از سوی تندروها دریافت کند که موید تحلیل خودش باشد. آقای باهنر عملاً صحنه را برای آقای حجاریان آماده کرد. باهنر کاری کرد که تحلیل آقای حجاریان بیشتر جایبفتد.

نگره

چرا تاکتیک‌های اقتصادی دولت جواب نداده است؟

ساعت کاری کارمندان در فصل گرم، با هدف صرفه‌جویی در مصرف انرژی طراحی شده‌است، اما پس از باز خورد ها و مشاهده نتایج چند بار تغییر کرد. آخرین تغییر با پیشنهاد قالیباف و پذیرش رئیسی صورت گرفت و سبب شد تا برخی منتقدان طرح تغییر ساعت کار را از اساس کارشناسی نشده ارزیابی کنند. دنیای اقتصاد در گزارشی نوشت که با اجرای تغییر ساعت کار، مترو مجبور است خدمات بامدادی خود را یک ساعت زودتر شروع کند. با هر ساعت افزایش کار مترو حدود ۵۰۰ میلیون تومان به این شرک تحمیل می‌کند. یعنی در سه ماه حدود ۴۵ میلیارد تومان. از سوی دیگر در فصل گرم سال، مصرف برق بیشتر می‌شود؛ بنابراین مصرف انرژی و هزینه تأمین برق هم بیشتر می‌شود. انتقاد از طرح احتمالاً کارشناسی نشده تغییر ساعت کار، در کنار مسائلی از قبیل افزایش آلودگی هوا با مازوت سوزی، قرار گرفتن مجدد ایران در فهرست سیاه FATF و از دست رفتن زمان طلایی برای مذاکره این سوال را بین افکار عمومی ایجاد کرده که چرا ساختار دولتی در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی ناموفق ظاهر می‌شوند؟

با مدیریت سنتی، جامعه صنعتی اداره نمی‌شود

یک اقتصاددان در خصوص علل تصمیمات اشتباه اقتصادی گفت: ما با پدیده‌ها برخورد علمی و کارشناسی نمی‌کنیم. این در حالی است که در کشورهای توسعه یافته، رمز توسعه، تغییر مبانی علمی و فنی تولید، از سنتی به مدرن است. در جامعه در حال توسعه، روش سنتی است، اما هدف پیشرفت است و در نتیجه چنین رویکردی جواب نمی‌دهد. مهدی یازوکی اظهار کرد: طبق سند چشم‌انداز، قرار بود ایران شاگرد اول منطقه آسیای جنوب غربی باشد. اما نه تنها شاگرد اول نشده بلکه از رقبای منطقه‌ای نیز عقب افتاده‌ایم. وی افزود: تئواره نجات، توجه به راهکارهای علمی است. این تصمیم‌گیری‌های اشتباه فقط به اقتصاد ضربه زده‌است بلکه به همه ابعاد زندگی ما ضربه وارد کرده است. در حال حاضر ضررهای جبران ناپذیری به محیط زیست کشور وارد شده‌است.

تغییر مکرر در تصمیمات، بی ثباتی اقتصادی را تشدید می‌کند

وحید شقایق دیگر اقتصاددان در خصوص از دست رفتن فرصت‌ها در سایه ضعف‌های تصمیم‌گیری اظهار داشت: «مقیوم» «زمان» در دهه سوم قرن بیست و یکم بسیار ارزشمند شده است. اگر دولت یک کشور، درک درستی از تحولات و شتاب تغییرات نداشته باشد، می‌تواند برای مردم آن کشور تبعات مخاطره‌آمیزی داشته باشد. شاید در قرن بیستم اگر تصمیم‌اشتباهی گرفته می‌شد و زمان از دست می‌رفت، هزینه از دست رفتن زمان به اندازه ۵ تا ۱۰ سال بود، اما اکنون، اگر زمان را از دست بدهید، ممکن است فرصت از دست رفته دیگر امکان بازگشت یا رقابت را نداشته باشد. به همین دلیل است که تصمیمات باید هنگام و مکانی گرفته شود تا زمان را از دست ندهیم. ما دیگر فرصتی برای اشتباه نداریم. در هر تصمیمی که دولت‌ها می‌گیرند، مردم چاره‌ای برای تطبیق خود با این تغییرات ندارند و زمانی که تصمیم تغییر می‌کند، یک هزینه بازگشت نیز به جامعه تحمیل می‌شود. وی افزود: تأثیر تصمیم‌گیری‌های دولت یا بر اقتصاد کلان است یا بر اقتصاد خرد؛ بنابراین باید از رفتارهای آبی و هیجانی و تغییرات مکرر قوانین و مقررات و آیین نامه‌ها هم‌پز کنیم. اقتصاد ایران در حوزه اقتصاد خرد و کلان درگیر پیش‌بینی ناپذیری و التهاب است، بنابراین دولت‌ها نباید تصمیماتی بگیرند که به این شرایط دامن می‌زند.

تصمیم‌دهی غیر کارشناسی برای مردم هزینه‌زایی می‌کند

یک اقتصاددان در خصوص علل برگشت خوردن برخی تصمیمات دولت بیان کرد: وقتی یک مساله مهم روی می‌تیز دولت قرار می‌گیرد باید توسط کارشناسان بررسی شود. قرار نیست همه افراد در دولت بر همه امور مسلط باشند، اما می‌توانند موضوعات تخصصی را در کارگروه‌های تخصصی بررسی کنند. وقتی دولت روی تبعات تصمیمات خود مسلط نباشد شاهد تصمیم‌گیری‌های عجیب خواهیم بود. در باره مجلس نیز با همین معضل روبه‌رو می‌شویم. طرح تغییر ساعات کاری هیچ تأثیری روی مصرف سوخت و انرژی نداشته و در نتیجه دولت تصمیم گرفته به روال پیشین بازگردد. اساساً فلسفه تصمیم مجلس برای تغییر ندادن ساعت زمستان و تابستان، زیر سوال رفته، چون هیچ تأثیری در مصرف انرژی نگذاشته است. همه کشورهای دنیا به دنبال افزایش استفاده از انرژی‌های پاک از جمله انرژی خورشیدی هستند، ولی در کشور ما هنوز سوخت‌های فسیلی حرف اول را می‌زنند. این وابستگی به سوخت‌های فسیلی خود، باعث آلودگی‌های زیست محیطی و آسیب رسیدن به لایه اوزون می‌شود. مسعود دانشمند گفت: تصمیم‌گیری در کشور باید بر مبنای تصمیم‌سازی باشد. ما روند تصمیم‌سازی را حذف کرده‌ایم و مستقیم وارد تصمیم‌گیری می‌شویم. یک استاد علم اقتصاد عنوان کرد: نظام ارزشی حاکم بر تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی در کشور بر اساس اولویت‌های ایدئولوژیک طرح‌ریزی شده است. در حالی که اولویت‌ها باید رفاه اجتماعی، معیشت مردم، رفع مشکلات اقتصادی و اجتماعی باشد. مرضی افقه اظهار داشت: تغییر ساعات کاری ادارات و انصراف از این تصمیم تنها یک نمونه کوچک از اتلاف وقت و انرژی مردم است.